

“MAAILMA ON NIIN LAVEA”

Teksti ja kuvat: Pirjo Aittomäki

Tämän vuoden Womex-messutapahtumassa suomalainen musiikki oli edustettuna laajemmin kuin koskaan. Mukana oli sekä Sibelius-Akatemian opiskelijoita että vanhoja konkareita, sokerina pohjalla huuliharppuyhtye Sväng.

FIBES-Palacio de Exposiciones y Congresos kupoleineen tarjosi Womex-vieraille upeat puitteet.

Suurin kansainvälinen maailmanmusiikin messutapahtuma Womex, The World Music Expo, keräsi FIBESin kongressi- ja näyttelykompleksin halleihin Sevilleen 24.–28. lokakuuta maailmanmusiikin kentän kansainvälisiä toimijoita. Espanjan Andalusiassa itsehallintoalueen pääkaupunki tarjosi sille jo kolmatta kertaa myös sään puolesta mainiot olosuhteet. Tapahtumaa pyörittää saksalainen organisaatio, ja se on järjestetty vuosittain vuodesta 1994.

Ensikertalaiselle messuillalle Womex on hämmentävä kokemus: kielten sekamelska, stereoista, läppäreistä ja screeneiltä tulviva ääni ja kuva, tuotteitaan tyrkyttävät musiikin kauppamiehet, hajut, maut... Tunnelma on kuin markkinoilla konsanaan. Paikalla on noin 2 500 osallistujaa, 1 400 yritystä, yli 80 konsertti- ja festivaalijärjestäjää sekä 425 journalistia yli 80 maasta.

Kuinka vähäväkisen Pohjolan kansan omalaatuinen musiikki voi löytää tiensä tästä Baabelin hullunmyllystä maailman esiintymislavoille ja levylautasille?

Fimic tarjoaa puitteet

Messupäivä pyörähtää käyntiin klo 10 kieppeillä. Suomen osasto heräilee näytteilleasettajien saapuessa valmistelemaan tapaamistaan mahdollisten tulevien yhteistyökumppaneiden kanssa. Läppäreitä viritellään, levyjä ladataan soittimiin.

Suomalaisen musiikin tiedotuskeskus Fimic on ollut mukana Womex-messuilla lähes joka vuosi. Fimic jakaa tietoa suomalaisesta kansan- ja maailmanmusiikista erityisesti *Arctic Paradise* -kokoelmansa avulla.

”Olemme täällä palvelemaan kotimaisia alan yrityksiä. Tarjoamme niille sangen kohtuullisen hintaan paikan yhteisellä messuosastolla, jossa voi esittäytyä, järjestää tapaamia

ja kuunteluttaa musiikkia, sekä tuotamme yhteisesitteitä”, **Minna Huuskonen** Fimicin kevyen musiikin tiimistä kertoo. Fimicin aloitteesta messujen ohjelmassa on tänä vuonna kaksi suomalaista musiikkia sivuavaa paneelikeskustelua. ”Ja aina, kun suomalainen bändi esiintyy showcaseissa, myös me olemme mukana tekemässä tiedotusta, promootiota ja markkinointia.”

Fimicin tarjoaman palvelun käyttäjiä ovat myös pitkään alalla olleet monitoimimiehet **Phillip Page** ja **Tapio Korjus**. Molemmille Womex on vuoden päätapahtuma ja oivallinen tilaisuus ylläpitää pitkän uran aikana luotuja työ- ja ystävyys-suhteita.

”Täällä solmimieni kontaktien avulla hankin suurimman osan edustamieni taiteilijoiden ulkomaankeikoista ja -kiertueista”, kertoo Womexissa managerina ja keikkamyynninä liikkeellä oleva Page. ”Minulle tärkeintä on itse messutapahtumaan osallistuminen, ja nautin erityisesti

journalistien ja radiotoimittajien kohtaamisesta. Tämä on hyvä tilaisuus tehdä itsensä näkyväksi ja pysyä alan kuvioissa mukana.” Page on myytävänään Kimmo Pohjosen projektit Kronos ja Proton -jousikvartettien kanssa, Maria Kalaniemen Bellow Poetry -konsertit sekä tietysti Värttinän kiertueet. ”Arvokkaita kontakteja syntyy hyvinkin spontaanisti vaikkapa yhteisten tuttujen kautta. Täytyy vain pysyä valppaana ja olla avoin uusille mahdollisuuksille”, Page toteaa.

Koska Womex houkuttelee myös jazzmusiikin toimijoita, siellä yhdistyvät sekä keikkamyyntiä että levy-yhtiötoimintaa harjoittavan Korjuksen molemmat toimialat ihanteellisella tavalla. ”Täällä on paljon vakavissa aikeissa liikkuvia live- ja festaripuolen myyjiä ja ostajia, mutta myös levyjälkeläisten neuvottelemisen on mahdollista. Womexilla on selkeä fokus, ja se on siten minulle tehokkaampi toimintaympäristö kuin Midemin ja Popkommin

kaltaiset massamusiikkimessut”, Korjus selvittää.

Tämän vuoden tavoitteekseen hän listaa vuoden kuluessa julkaisemiensa levyjen lobaamisen radiotoimittajille ja keikkajärjestäjille. Ajankohtaisin artisti on **Sanna Kurki-Suonio**, jonka uusi levy on jo lisensoitu Eurooppaan. ”Olen ollut alalla pitkään, joten verkostot ja vaikiintuneet yhteistyökumppanit ovat jo olemassa. Tavoitteet ovat siis erilaiset kuin aloittelevalla yrityksellä. Mutta pyrin joka kerta saamaan aikaan jonkin uuden keikka- tai levyjakeluvuon, joka olisi muuten jäänyt syntymättä.”

Kasvotusten tehokkaammin

Tänä sähköisen viestittelyn luvattuna aikana molemmat konkarit vannovat ihmisten henkilökohtaisen tapaamisen nimeen. ”Se on äärimmäisen tärkeää. Olen saattanut käydä jonkin keikan tiimoilta pitkiäkin keskusteluja meilitse, mutta sen vahvistaminen hoituu täällä kahdessa minuutissa. Samoin spontaanissa palaverissa levy-yhtiön kanssa saatiin keskusteltua halki kaikki tärkeät asiat”, Page kertoo tämänvuotisia kokemuksiaan.

Kysymys on myös oman uskottavuuden osoittamisesta. ”Maailmanmusiikissa ja jazzissa substanssi on pääosassa, ei markkinointi. Jos haluat saada artisteja kaupaksi, sinun täytyy olla itsekin uskottava”, Korjus summaa.

Festivaalijärjestäjät buukkaavat bändejä harvoin pelkän levymenestyksen perusteella. ”Silloin se, mitä luotettaviksi tietämäsi festivaalijärjestäjäkollegat tai hyviä artisteja myyvät agentit sanovat, painaa paljon.”

Kasvokkain tapaaminen on myös ainoa tapa löytää juuri ne itselle sopivat kontaktit, samanhenkiset ihmiset.

Page on ollut messuilla mukana joka vuosi, Korjus muutaman kerran vähemmän. Molemmat pitävät Womexin hengestä. Vaikka tehdään kauppaa ja ilmassa on välillä ankaraakin hypetystä ja nuoti-ilmiöitä, meno ei ole niin businessuuntautunutta kuin muilla messuilla.

”Olemme täällä, koska rakastamme musiikkia. On tärkeää pitää hauskaa ja jakaa yhteistä energiaa. Womex on kuin elävä

organismi”, Page hehkuttaa. ”Tämä on vähän kuin heimojuhla tai seurakunnan kokous”, tiivistää Korjus.

Tapaus ja sen koti

Suomi oli esillä kahdessa messujen päiväohjelmaan kuuluneessa paneelikeskustelussa. Otsikolla ”Case Lord of the Rings – Finnish world music meets Bollywood” kerrattiin Musikon lukijoille tuttua asiaa Sormusten herran musiikin säveltämisestä. Keskustelussa oli tarkoitus käsitellä sängen erilaisista kulttuureista ponnistavien säveltäjien, **Janne Lappalaisen** paneelissa edustaman Värttjän ja intialaisen **A.R. Rahmanin**, kohtaamista, mutta koska Rahman oli estyneenä ja musiikillinen neuvonantaja **Chris Nightingalekin** viimeistelemässä LOTR-levytyksen miksausta, jäi paneelin anti tältä osin niukaksi. Tuuraajaksi oli kuitenkin saatu esityksen tuottaja **Kevin Wallace**, jonka esittämä Sormuksen tuore promo-dvd oli komeaa nähtävää ja kuultavaa. Wallace oli karismaattinen puhuja, eikä yleisölle jäänyt epäselväksi, etteikö teoksessa olisi kysymys jostain todella ainutlaatuisesta kokemuksesta. Tarjolla oli myös kiintoisaa analyysiä Lontoon musikaalibusinessistä.

Sibelius-Akatemian kansanmusiikkiosaston lehtorin **Kristiina Ilmosen** luento ”Folk Music Alive in a University – Mission Impossible?” linkitti perinnettä tulevaisuuteen. Ilmonen selvitti kansainväliselle kuulijakunnalle Sibelius-Akatemian ja sen kansanmusiikkiosaston tarjoaman koulutuksen rakenteita, käytäntöjä ja tavoitteita sekä asemaa musiikkiperintömme vaalijana ja perinteeseen pohjautuvan uuden kansanmusiikin edistäjänä. Suomalaiset työskentelytavat kiinnostivat kovasti, ja luennon jälkeen Ilmosen pakeille riitti tulijoita.

Messuhallien hulinasta pääsi rauhoittumaan myös laajan dokumentti- ja konserttielokuvatarjonnan sekä showcase-konserttien pariin. Kuulemistani yhteistä varsinkin norjalainen viuluyhtye Majorstuen ihastutti paitsi virtuositeetillaan ja huumorillaan myös vahvasti tarinan kerrontaan pohjaavilla omilla sävellyksillään.

LOTR-paneelia isännöi Värttjän manageri Phillip Page.

”Nykykansanmusiikkimme skaala on niin laaja, ettei kysyjälle tarvitse myydä ei oota,” toteaa Fimicin Minna Huuskonen tyytyväisenä.

Valmiina palvelukseen! Folk Music Management -kurssin osanottajat Jaana Kari (vas.) ja Pia Kuisma Suomen osastolla.

Sväng hyvässä seurassa.

Iltakeikkoja edestakaisin

Messuosaston hiljennettyä alkuillasta oli messuvierailta tilaisuus hengähtää hetki ja kerätä voimia ennen illan koitosta. Showcase-konsertit valtasivat klo 21 alkaen kaikkiaan neljä näyttämöä: tunnelmallisen Teatro Lope de Vegaan näyttämöllä esittäytyi akustinen, pienimuotoinen musiikki ja Plaza Españan kahdessa pavillionissa villitsivät tanssikansaa äänekkäämmät Afrikan, latinalaisen Amerikan ja Balkanin alueen musiikkejä soittaneet bändit.

Showcase-konserttien 52 esiintyjäryhmää oli yli 600 tarjokkaan joukosta valinnut "Seitsemäksi samuraiiksi" kutsuttu Womex Jury, emo-organisaatiosta riippumaton asiantuntijajoukko. Womex tarjoaa bändeille palkattoman esiintymismahdollisuuden; matkat ja majoitukset bändit kustantavat taustajoukkoineen itse.

Oma Svängimme veti lauantai-iltana hyvin väkeä Teatro Lope de Vegaan katsomoon, ja yleisö myös pysyi uskomattoman musikaalisesti ja sävykkäästi soittaneen nelikon hypypysissä. Huuliharppu osoitti monipuolisesti ilmaisuvoimansa, ja niin herkistely kuin menobiisitkin upposivat kuulijoihin mainiosti. Musiikillinen huumori puri, mutta spiikkien koukut eivät välttämättä ihan aina osuneet maaliin.

Samana iltana Alamaailman vasarat revitteli messujen neljänellä näyttämöllä. offWomex-

teltta teatterin vieressä lähes räjähti Vasaroiden omintakeisessa käsittelyssä. Valitettavasti järkyttävän kova äänenpaine hankaloitti musiikin kokemista, ja tämän kirjoittajan oli tyydyttävä ihailemaan bändin energiaa esiintymisteltan ulkopuolelta. Säälä.

Iltakeikkojen kuunteleminen kävi työstä, kun juoksi teatterin ja Plaza Españan välistä viiden minuutin matkaa edestakaisin. Työssä oli myös Maailma kylässä -festivaalin tuottaja **Kai Artes**. "Tämä on meille vuoden ainoa tilaisuus tehdä bändilöytöjä, joten nämä tunnit on käytettävä huolellisesti hyväksi. Olen tehnyt minuuttiaikataulun, joka parhaimmillaan – tai pahimmillaan – sisältää 12 esiintyjää. Siis 15–20 minuuttia per bändi", huikkasi Artes ja pyyhälsi eteenpäin.

* * * * *

Loistavakin musiikki hukkuu helposti Womexin kaltaisessa runsaudensarvessa. Mitkä ovat ne ominaisuudet, joilla meikäläiset, syventymistä ja kuuntelua vaativaa nykyaikamusiikkia soittavat yhtyeet, pystyvät erottumaan valtavassa tarjonnassa?

Ja mitä se maailmanmusiikki oikein on?

Näistä aiheista lisää Muusikon seuraavassa numerossa.

Marginaalimusiikin manageriksi?

Sibelius-Akatemian täydennyskoulutuskeskus järjesti vuosina 2006–2007 Folk Music Management -kurssin, jonka tarkoituksena oli jatkokouluttaa kansanmusiikin ja muun valtavirrasta sivussa olevan musiikin parissa toimivia henkilöitä erityisesti musiikin vientiin ja managerointiin liittyvissä asioissa. Kurssin teoriaosuudet, joilla käsiteltiin mm. musiikkibisneksen rakennetta ja managerin roolia, sopimusjuridiikkaa ja musiikin markkinointia sekä pr-toimintaa, toteutettiin kuutena kaksipäiväisenä viikonloppuseminaarina. Käytännön työhön päästiin käsiksi huh-tikuussa 2007 Arctic Paradise -tapahtuman Vientipäivässä ja nyt Womexissa, joka oli samalla kurssin loppuhuipennus.

Sibelius-Akatemian Seinäjoen yksikön projektipäällikkö **Mika Virkkala** kertoo, että tarve alan taustavaikuttajien kouluttamiseen on ollut tiedossa pitkään.

"Meillä tehdään paljon hienoa kansanmusiikkia, mutta alan managerit ja viejät ovat harvassa. Keskustelu koulutuksen järjestämisestä alkoi Fimicin **Jutta Jaakkolan** aloitteesta nelisen vuotta sitten, ja päävastuun koulutuksen suunnittelusta ja organisoimisesta kantoi koulutuskeskuksen suunnittelija **Kari Ala-Viuhkola**."

Koulutettaviksi valittiin jo alalla toimivia, kokemusta ja voimakkaan tahtotilan omaavia henkilöitä. Kurssilaiset tuntuivat koulutukseen tyytyväisiltä.

"Kurssi oli luonteva jatko jo suorittamilleni Arts Management -tutkinnolle ja etnomusikologian opinnoille", kertoo kolmivuotisessa Kansanmusiikin kehityshankkeessa kiertue toiminnan koordinaattorina työskentelevä **Jaana Kari**. Kari on puurtanut alalla jo pitkään muun muassa tuottajan ja tiedottajan tehtävissä, joten kurssiohjelmassa oli paljon tuttua. "Minulle kurssin tärkeintä antia oli sen henkinen puoli: sain rohkeutta toimia aktiivisemmin. Käytännön tatti alaan ja ajan hengen mukaiset kysymykset aukesivat globaalissakin mittakaavassa merkittäviä luennoitsijoita ja esimerkkitapauksia kuunnellessa. Mitä näiden kouluttajien tarinoista pystyy poimimaan omaan työhönsä, sen näyttää aika," Kari pohtii.

Kansanmusiikkiosastolta valmistunut muusikko ja tutkija **Riitta Huttunen** toimii Kanteleliiton osa-aikaisena toiminnanjohtajana. Työnkuvaan kuuluu kaikkea vessan siivouksesta taloushallintoon. "Suunnittelen projekteja ja mietin rahoitusta. Koulutus on tullut hankittua työn kautta," Huttunen kertoo. "Hakeuduin kurssille, koska myyntityö kiinnostaa minua jo ihan kanteleen kehittymisenkin takia. Meillä on paljon hyviä soittajia, mutta toiminnan kehittäjiä puuttuu. Olen soveltanut kurssin oppeja jo työssäni mm. tapahtumien tuottamisen, esiintyjien välityksen ja verkostoitumisen parissa," Huttunen toteaa tyytyväisenä. Kurssi on myös herättänyt tiedon janon ja paljon kysymyksiä: "Sen on tajunnut, ettei tiedä mitään! Toivottavasti kurssi saa jatkoa."

Pitkän muusikonuran mm. J. Karjalaisen Mustissa laseissa ja Värtingissä tehnyt basisti **Pekka Lehti** on johtanut Aito Records -levy-yhtiötään vuodesta 2000. Oppia yritystoimintaan nykyisin mm. oman Outo Voima -yhtyeensä kanssa esiintyvä Lehti on hakenut suorittamalla kauppatieteiden tutkinnon. Womex-matkassa Lehdellä oli tuuria, kun oman levy-yhtiön yhtye Sväng pääsi esiintymään showcaseen.

"Olen jo suorittanut aika paljon kurseja ja tehnyt pitkään alalla töitä, joten kurssilla oli minullekin paljon tuttua asiaa. Mutta varsinkin musiikin käyttömahdollisuudet mainoksissa, puhelimissa ja uusissa formaateissa sekä tähän liittyvä kustannustoiminta selkiytyivät tosi paljon."

Parasta kurssissa oli Lehden mukaan, että samassa paikassa olivat yhtä aikaa kaikki toimijat, jotka ovat kiinnostuneita kehittämään itseään ja viemään suomalaista kansanmusiikkia. "On ollut hienoa tutustua ja verkostoitua heidän kanssaan – hienoja tyyppejä."